

A rozs fő műtrágyázási igényei

Автор(и): Георги Костов, Аграрен университет, Пловдив

Дата: 26.08.2024 Брой: 8/2024

A rozs története évszázadokra nyúlik vissza. A FAOSTAT adatai szerint a rozs átlagos termésátlagja 2022-ben világszerte 3272,3 kg/ha, a termelt mennyiség pedig 13 143 054,91 t.

Széles alkalmazhatóságának köszönhetően a rozs az emberi élet szerves részévé vált. A jelen cikk a rozs főbb műtrágyázási igényeit vizsgálja, és röviden bemutatja ennek az értékes kultúrnövénynek a lényegét.

A rozs (*Secale cereale* L., 1753) az egyik legfontosabb gabonanövény. Széles körben elterjedt mezőgazdasági növény, gabonának, takarmánynak és takarónövényként termesztik. Ismert, hogy először Plinius (Kr. e. 1. század) említette kultúrnövényként.

A rozsnak rendkívül széles a felhasználási köre. A szemtermésből készül a kenyér, amely jellegzetesen sötétebb, aromás és tápláló. A kutatók szerint a szemek esszenciális aminosavakat és A, B és E csoportú

vitaminokat tartalmaznak. A rozsszalmat cellulóz előállítására, haszonállatok alomanyagaként stb. használják fel. Nálunk bejegyzett néhány fajta: *Picasso*, *Bul Millennium*, *Elect*.

A rozs viszonylag kevésbé igényes a talaj reakcióját (pH) illetően, és jól fejlődik savanyú talajokon (pH < 7). Megállapították, hogy gyökérrendszere képes felvenni a műtrágyákból és a talajból a kevésbé oldható foszfátokat. A korai tavaszi nitrogén utántrágyázás rendkívül fontos ennél a növénynél.

A rozs a nitrogént, foszfort és káliumot a legnagyobb mennyiségben a szárhasítás és a szárnyúlás fázisaiban veszi fel. Gorbanov Sándor professzor, tudományos doktor és mtsai. (2005) megemlíti, hogy a szántóföldi műtrágyázási kísérletekből származó adatok szerint a szárhasítás végéig a nitrogén kb. 1/3-a, a foszfor és kálium kb. 1/4-e kerül felvételre, míg a fennmaradó mennyiségek főként a kalászosodás végéig szívódnak fel.

A nitrogénműtrágyákat óvatosan kell alkalmazni, tekintettel arra, hogy a magas nitrogéntrágyázás a termés kidőléséhez vezet. Foszforműtrágyát nem alkalmaznak, ha a talajban hozzáférhető foszfortartalom meghaladja a 20 mg-ot, káliumtrágyát pedig – ha a hozzáférhető káliumtartalom meghaladja a 30-35 mg-ot. Andres (2015) szerint a vetés előtti megfelelő foszfor-, kálium- és magnéziumtrágyázás elősegíti a kezdeti fejlődést, stabilizálja a szárzatot és védi a termést a téli pusztulástól. Megfelelő talajviszonyok esetén a mikroelem-műtrágyák alkalmazása nem szükséges.

100 kg szemtermés, és természetesen a hozzá tartozó földfeletti biomaszra képződéséhez a rozs a talajból 2,5-3 kg nitrogént, kb. 1,4-1,5 kg foszfort és 2,5-3 kg káliumot von ki.

Összegzésként szeretném hangsúlyozni, hogy a rozs a *Poaceae* (Perjefélék) család fontos, értékes növénye. Megfelelő műtrágyázással és jó körülmények biztosításával a rozsnak lehetősége van arra, hogy minden gazdaságban rendkívül magas termésátlagot hozó növényé váljon.

Hivatkozások:

1. Gorbanov, S. et al. (2005). Agrokémia. Szófia, „Dionisz” Kiadó, 391-392. o. ISBN 954-8496-50-X
2. Ivanova, R. et al. (2019). Növénytermesztés. Plovdiv, a Mezőgazdasági Egyetem Akadémiai Kiadója, 40-42. o. ISBN 978-954-517-277-9.
3. Stoyanova, V. (2014). Mezőgazdasági Kutatóintézet – Karnobat. *A rozs termesztésének technológiai követelményei*. Elérhető:

<http://www.iz-karnobat.com/wp-content/uploads/2015/03/1->

[%D0%92%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0-](#)

%D0%A1%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf